

Nr 33

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning angående förhyrning samt reparation och inredning av vissa lokaler för riksbanken.

I skrivelse den 26 april 1956 till bankoutskottet har *fullmäktige i riksbanken* hemställt att utskottet måtte föreslå riksdagen att — med godkännande av att riksbanken förhyr vissa lokaler i fastigheten Rosenbad i Stockholm — medgiva att riksbanken av egna medel tager i anspråk ett belopp av förslagsvis 900 000 kronor för reparation och inredning av ifrågavarande lokaler.

I sin framställning anför fullmäktige följande:

Utrymmena i det nuvarande riksbankshuset, vilket togs i bruk år 1906, ha sedan lång tid tillbaka varit otillräckliga och flera arbetsgrupper ha fått åtnöja sig med otillfredsställande lokaler. Försök att komma till rätta med svårigheterna ha gjorts genom att taga i anspråk utrymmen, som icke ursprungligen varit avsedda för tjänstelokaler. Numera är det icke möjligt att på den vägen nå någon förbättring inom den nuvarande byggnaden. För att erhålla ytterligare lokaler har den tanken väckts att bygga på rondellerna mot Norrström med en våning. Man skulle därigenom kunna vinna 500 å 600 kvm användbart utrymme. Kostnaderna skulle emellertid i förhållande till den utvunna ytan bli ganska avsevärda och önskemålet att i möjligaste mån undvika ingrepp i husets exteriör har också verkat avhållande. Innan man utnyttjar denna utväg har man därför ansett sig böra undersöka möjligheterna att erhålla en annan lösning av frågan.

En sådan utväg yppade sig genom att restauranglokalerna inom den staten tillhöriga fastigheten Rosenbad med adress Strömgatan 24 i Stockholm blivit lediga per den 1 april 1956. Så snart detta stod klart för fullmäktige, beslöts att skyndsamt vidtaga åtgärder för frågans utredning. Fastighetens läge måste nämligen bedömas såsom synnerligen lämpligt ur riksbankens synpunkt med hänsyn till närheten till riksbankshuset. Några andra lokaler med lika gott läge stå för närvarande icke till buds, och man kan säkert utgå från att inte heller i framtiden något motsvarande tillfälle kommer att yppa sig. Företagen besiktning av restauranglokalerna gav också vid handen att det genom förhyrning av desamma skulle bli möjligt att icke blott skaffa riksbanken erforderligt ökat utrymme utan även att bereda plats för valutakontoret, för vilket byggnadsstyrelsen för närvarande förhyr lokaler i det s. k. Tändstickspalatset, V. Trädgårdsgatan 15, för en hyra av ca 80 000 kronor per år, inklusive bränsletillägg. Det må i detta sammanhang nämnas, att valutakontoret från och med dess tillkomst i februari 1940 och fram till år 1945 var inrymt i riksbankshuset, ett arrangemang som var synnerligen lämpligt med hänsyn till att ledningen av det dagliga arbetet huvudsakligen utövades av tjänstemän i banken och dessutom en del av bankens tjänstemän vid sidan av sina sedvanliga arbetsuppgifter ombesörjde göromål för valutakontoret. Förläggningen av valutakontoret

till det s. k. Tändstickspalatset, vilken föranleddes av att riksbanken måste för egna ändamål utnyttja de lokaler, som upplåtits till valutakontoret — och dessa för övrigt blevo för trånga för valutakontorets behov — har med hänsyn till dessa förhållanden medfört vissa olägenheter.

På grund av de förhållanden som ovan berörts beslöt fullmäktige den 26 januari 1956 att av byggnadsstyrelsen förhyra lokalerna i Rosenbad, under förutsättning att riksdagen lämnade åtgärden utan erinran och medgav, att riksbanken fick disponera erforderliga medel för lokalernas iordningställande. Det var nämligen nödvändigt att taga snabb ställning till frågan eftersom byggnadsstyrelsen, som för statens räkning förvaltar fastigheten, begärde skyndsamt besked. När fullmäktige fattade sitt beslut förelåg en preliminär skiss rörande möjligheterna att utnyttja lokalerna för kontors-, arkiv- och andra för riksbanken angelägna ändamål samt en preliminär beräkning rörande kostnaderna för lokalernas iordningställande. Det må i detta sammanhang nämnas, att underhållet av ekonomi- och personalutrymmena inom fastigheten blivit i hög grad eftersatta och att dessa delar av lokalerna måste betraktas såsom synnerligen omoderna. Skisserna och kostnadsberäkningarna hade upprättats av arkitekten Lars-Erik Lallerstedt i samarbete med en av ICA engagerad arkitekt. Sistnämnda arkitekts medverkan föranleddes därav att man redan på ett tidigt stadium fann, att en förflyttning av riksbankens lunchservering, som hittills omhänderhåfts av ICA, från riksbankshuset till Rosenbad vore önskvärd dels för att kunna använda nuvarande lunchlokaler för tjänsteändamål och dels åstadkomma lämpligare köksutrymmen.

Enligt de uppgjorda skisserna kunde man i första och andra våningen utvinna 1 165 kvm kontorsytor eller andra ytor med tillräckligt dagsljus, medan återstoden av de tillgängliga utrymmena — 1 142 kvm — skulle utnyttjas för arkiv, toaletter, korridorer, förråd m. m. Som riksbanken har stort behov av ökade utrymmen för arkiv — de nuvarande äro alltför trånga och så belägna att de ej lämna tillfredsställande trygghet ur brandskyddssynpunkt för riksbankens värdefulla arkivalier — bedömdes tillgången av dessa reservutrymmen såsom mycket värdefull. Kostnaderna för att iordningställa lokalerna och verkställa de ändrade rumsdispositioner som påkallades av det nya ändamålet uppskattades av arkitekten Lallerstedt preliminärt till 800 000 kronor, exklusive arvoden till arkitekt, kontrollant m. fl.

Sedan fullmäktiges förenämnda beslut fattades har utredningen angående den lämpligaste dispositionen av lokalerna m. m. fortsatt. En viss tidsutdräkt har härvid vållats därav att den förutvarande hyresgästen uthyrt lokaler en trappa upp i fastigheten till Publicistklubben, vilken i sin tur upplåtit en del av dessa lokaler till utrikesdepartementets pressbyrå. Med hänsyn till dessa lokalers läge har det befunnits lämpligt att genomföra ett byte så att Publicistklubben och pressbyrån i stället skulle erhålla den förutvarande festvåningen belägen till vänster om entrétrappan i samma våningsplan. För att möjliggöra denna lösning har det emellertid varit nödvändigt att få disponera en del av ett intilliggande rum, som varit upplåtet till lantbruksnämnden i Stockholms län, och del av entréhallen. De utredningar och förhandlingar, som föranletts av nu berörda förhållanden, ha dragit ut på tiden och ha avslutats först för kort tid sedan. Arkitekten Lallerstedt har under tiden uppgjort nya skisser rörande rumsindelning m. m. enligt direktiv, som lämnats av riksbanken. Dessa direktiv ha utgått från att till Rosenbadsfastigheten skulle förläggas — förutom lunchrum för riksbankens personal jämte erforderliga köks- och förvaltningsutrymmen — lokaler för kontorscentralen med utlåningsexpeditionen, intendenturkon-

toret med adremaregistret samt en del av bokföringscentralen. De arbetsgrupper, som handlägga bankens sociala långivning och vad därmed äger samband, skulle sålunda komma att överflyttas till Rosenbad. Urvalet av arbetsgrupper som skulle förläggas till Rosenbad har skett med hänsyn tagen till möjligheterna att på ändamålsenligaste sätt utnyttja lokalerna. Det kan sägas, att den nya »filialen» kommer att bli jämförlig med ett av bankens avdelningskontor, om man frånser å ena sidan att dit skulle förläggas huvudkontorets kontaktorgan med avdelningskontoren och å andra sidan att penningmedelsförsörjningen skulle kvarbliva i riksbankshuset. De utrymmen, som skulle frigöras i riksbankshuset, skulle jämte det hit-tillsvarande lunchrummet med köksutrymme i stället i stort sett tagas i anspråk av valutakontoret. Rent arbetsmässigt och alldeles oavsett hur valutakontoret administrativt är inordnat i statsförvaltningen har valutakontoret minst lika nära beröring med riksbankens centralbanksmässiga verksamhet som de arbetsgrupper, vilka skulle överflyttas till Rosenbad. Närheten mellan de båda byggnaderna gör för övrigt att kontakten lätt kan uppehållas. Såvitt nu kan bedömas, torde valutakontoret kunna inrymmas i riksbanksbyggnaden utan större ändringsarbeten. Några ändringsarbeten därstädes av den storleksordning att riksdagens medgivande härtill behöver inhämtas kommer i varje fall icke att erfordras.

Kostnaderna för reparation och inredning av lokalerna i Rosenbad, utnyttjade på sätt ovan förutsatts, ha av arkitekten Lallerstedt uppskattats till 900 000 kronor, inklusive arvoden till arkitekt, kontrollant m. fl. Därvid har hänsyn icke tagits till vissa kostnader, som sammanhänga med anordnande av nya lokaler för Publicistklubben och vilka icke komma att belasta riksbanken. Enligt ett föreliggande förslag till hyreskontrakt mellan riksbanken och byggnadsstyrelsen skall riksbanken för lokalerna erlägga en årlig hyra inklusive nu utgående generellt hyrestillägg av 60 000 kronor, vartill kommer bränslekostnader uppskattade till omkring 5 000 kronor per år. Den sammanlagda årshyran kan sålunda för närvarande uppskattas till 65 000 kronor. Vid beräkning av den faktiska hyran har man emellertid även att ta hänsyn till skäligen förräntning och amortering av reparations- och inredningskostnaderna samt kostnaderna för framdeles nödvändiga underhållsarbeten. Om dessa kostnader tillsammans uppskattas till 6,5 % å de beräknade utgifterna för iordningställande av lokalerna, kommer den sammanlagda kostnaden för riksbanken att uppgå till (58 500 + 65 000 =) 123 500 kronor per år. Utgår man vidare från en såsom normal betraktad hyra av 40 kronor per kvm för arkiv, förråd och toaletter m. m. i bottenvåningen, entresolvåningen och våningen en trappa upp samt av 30 kronor för källarutrymmena, har arkitekten Lallerstedt beräknat hyran för kvm för kontors- och lunchutrymmen till omkring 72 kronor per kvm.

Riksbankens personal, representerad av den lokala företagsnämnden för bankverksamheten vid huvudkontoret, har icke haft något att erinra mot förslaget till disposition av de nya lokalerna.

Utskottet, som funnit den föreslagna dispositionen av fastigheten Rosenbad utgöra en lämplig lösning av riksbankens lokalfråga i Stockholm, har icke haft någon erinran mot fullmäktiges framställning och hemställer sålunda,

att riksdagen i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning må — med godkännande av att riksbanken förhyr ifrågavarande lokaler i fastigheten Ro-

senbad — medgiva, att riksbanken av egna medel tager i anspråk ett belopp av förslagsvis 900 000 kronor för reparation och inredning av dessa lokaler.

Stockholm den 22 maj 1956

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Fahlander, Mogård, De Geer, Boo och Eliasson;

från andra kammaren: herrar Severin i Stockholm, Schmidt, Sköldin, Gustafson i Göteborg, Gavelin, Persson i Norrby, Malmberg i Stockholm och Regnéll.